

Repte als centres penitenciaris Formació i ocupació

Un taller d'automoció, i la cuina de la presó Brians 2, on treballen interns amb el CIRE. A sota, joves de la presó de Quatre Camins fan el xassís d'un cotxe autònom en conveni amb l'empresa Altran ■ JORDI SALINAS

Capgiren el model laboral a les presons

■ El CIRE modifica la retribució en els tallers productius dels penals, amb 4.000 reclusos, per millorar-hi l'atenció i la formació ■ Proposarà al Parlament poder atendre les persones en llibertat definitiva

Mayte Piulachs
BARCELONA

El Centre d'Iniciatives per a la Reinscripció (CIRE), empresa pública del Departament de Justícia centrada a donar eines als reclusos perquè trobin feina en complir la condemna i així foragitar la reincidència, canvia de model. "L'objectiu principal ha de ser capacitar els interns per treballar, no pas treballar dins les presons", afirma el director del CIRE, Juan José Torres.

Amb aquest repte, i la posada en pràctica del model FOI (Formació, Ocupació i Inserció), el canvi principal, que ja s'executa en algunes presons (joves i dones), és que en els tallers productius dels penals, tots gestionats pel CIRE, es modifiqui el càlcul per fixar-hi la remuneració. Si estava establert pagar l'intern per peça feta, ara serà retribuït pel temps de feina, "per equiparar-ho a la manera de treballar a l'exterior", indica Torres, a més de prioritzar la qua-

litat i el que més li convé.

El treball penitenciari —que sempre ha de ser voluntari (la redempció de pena per treball es va anul·lar amb el Codi Penal del 1995), i la jornada és d'unes quatre hores penals, tota gestionada pel CIRE, és que en els tallers productius dels penals, tots gestionats pel CIRE, es modifiqui el càlcul per fixar-hi la remuneració. Si estava establert pagar l'intern per peça feta, ara serà retribuït pel temps de feina, "per equiparar-ho a la manera de treballar a l'exterior", indica Torres, a més de prioritzar la qua-

tribució de les persones condemnades ha de tenir com a "referència" el salari mínim interprofessional (SMI). El titular del jutjat social 3 de Barcelona, el magistrat Xavier González de Rivera, manifesta que en el treball penitenciari "hi ha un dèficit històric en matèria de drets laborals dels reclusos, des del sou fins al dret de sindicació o de representació", i ho atribueix al fet que "és un col·lectiu rebutjat per la societat" i ni els sindicats majoritaris es

preocupen per la seva realitat. Atesa la falta d'una normativa clara, González de Rivera advoca per "més transparència pel que fa al salari, amb la publicació de mòduls o barems retributius, ara inexistents", ni en el web del CIRE, del qual indica que "ha de ser més proactiu amb els drets dels treballadors". Millorar la situació laboral dels reclusos, així com ampliar la informació sobre les retribucions, és un dels reclams recollits en les conclusions de les jor-

nades d'anàlisi dels 40 anys de la llei orgànica general penitenciària (LOGP), organitzades pel Consell General de l'Advocacia Espanyola, a Barcelona, el novembre passat.

El director del CIRE manifesta amb rotunditat que els tallers productius "no són un instrument de deslocalització d'empreses ni fan la competència a entitats del tercer sector". "Al revés: ens ajudem", hi afegeix. Quant a la transparència dels salaris, Torres informa que el consell d'administració del CIRE va aprovar que els interns cobressin de mitjana uns 3,6 euros l'hora, quantitat que puja o baixa segons l'encàrrec de l'empresa, el nombre de peces a fer o la complexitat de la tasca. La franja salarial oscil·la entre els 100 i els 900 euros al mes, i si el reclus ha de pagar una responsabilitat civil a una víctima, se li retira un 20% del total.

De les 8.437 persones tancades en presons catalanes, unes 3.980 van parti-

del Barça i el CAR) i d'automoció. El penal de Puig de les Basses té un taller especialitzat a crear i pintar tot tipus de caganers, i al penal de Lleida hi ha la principal producció dels objectes Made in CIRE (amb els clàssics quadrets marrons dels farcells).

Testimonis

“En el taller, desconnectes treballant i cobres uns diners per a tu i per pagar la responsabilitat civil. T'ajuda, tot i que hi ha dies que algú rep una mala notícia de l'advocat o li passa alguna cosa i li has de dir que descansi.” En Manel, administratiu de 43 anys, és l'encarregat d'un dels tallers productius de confecció del centre penitenciari Brians 2. L'intern explica la seva experiència laboral i d'enllaç entre un tècnic del CIRE i els reclusos que hi treballen. En Manel ha passat per dos penals abans de la condemna, i la queixa de Brians 2 “són els patis de formigó claustrofòbics on no es veu res, ni les muntanyes que es veuen des de Brians 1, fins i tot dins les cel·les”. L'aïllament social i personal és un hàndicap en la finalitat de reinserció dels penals.

A la cuina de Brians 2, hi treballen uns 90 interns en dos torns per preparar cada dia uns 1.500 menús, supervisats per una dietista. També n'hi ha d'específics per a persones vegetarianes o amb al·lèrgies. En poc temps, els reclusos han celebrat que els donessin ou ferrat per menjar, malgrat que l'ou sigui congelat per evitar la salmonel·la, explica un dels cuiners. “El menjar l'hem de fer els interns, perquè som els que ens estem aquí”, explica en Juan, mentre remena una marmitta d'estofat. En llibertat, era qui cuinava a casa, i la feina, de set del matí a una del migdia, li permet oblidar-se d'on és i “tenir uns diners per als fills”.

Una de les iniciatives més innovadores dins un penal ha estat aquest any a la presó de joves de Quatre Camins, on un grup d'interns ha construït el xassís d'un vehicle autònom en un curs de formació de soldadura amb elèctrode revestit i TIC, i en col·laboració amb l'empresa Altran. Per les seves pràctiques inclusives i de model universal, el CIRE és ara candidat als premis de les Nacions Unides al servei públic (Unpsa). ■

Formació homologada

Les mil primeres certificacions professionals, el 2019

Un dels objectius del CIRE des del 2016 ha estat aconseguir l'homologació de la formació que s'imparteix als centres penitenciaris catalans perquè els reclusos tinguin certificats de professionalitat homologats pel Servei d'Ocupació de Catalunya (SOC). Aquest any s'han entregat les primeres mil certificacions, de-

talla el director del CIRE, Juan José Torres, que sosté que la formació que s'hi imparteix és per trobar feina a l'exterior.

A més dels continguts, el SOC supervisa les aules i el professorat, al qual ha de donar el vistiplau. A la presó de Brians 2, hi ha la formació de confecció i retocs, en què les pràctiques es computen fent productes Made in CIRE. Als penals, també poden assolir altres certificats com ara els de soldadura, jardineria, restauració i perruqueria.

L'economat

Pablo, intern de Brians 2, que després d'un curs gestiona la botiga del penal ■ J. SALINAS

Redueixen un 20% els preus a les botigues dels penals catalans

El Síndic de Greuges i la comissió de Justícia del Parlament alerten des de fa tres anys de l'encariment dels productes que es venen a les botigues de les presons catalanes i insten a posar-hi remei. La norma, antiga, fixa que els preus seran similars als dels comerços del voltant, quan encara no existien les grans superfícies ni les marques blanques. La direcció del CIRE va fer un estudi comparatiu i sosté que els preus dels economats estan en la franja del mig respecte als comerços del carrer, i que fins i tot els

productes d'higiene femenina són més econòmics.

Finalment, el CIRE ha decidit assumir directament la compra dels productes de les botigues, fet que permetrà rebaixar en un 20% de mitjana els preus a partir del març vinent, segons el director. La fórmula legal trobada és que han posat a licitació uns productes a certs preus, concurs ja aprovat després d'un de desert. La comissió de botigues del CIRE decideix els preus i els productes, de les botigues i del catàleg (on hi ha des de televisors fins a roba esportiva), però després la direcció del centre decideix si se serveixen o no. Per exemple, a Brians 2 no hi ha escalfadors de líquids ni microones a les cel·les.

La frase

“Els tallers de les presons no són un instrument per deslocalitzar ni per competir”

Juan José Torres
DIRECTOR DEL CIRE

cipar l'any passat en tallers en alguna de les nou presons catalanes, que representen el 65% de la població que hi pot treballar. Hi ha uns 70 tallers productius i de serveis interns (com la cuina i el forn, que fa uns cinc anys eren gestionats per empreses privades, amb ocupació d'interns) i unes 200 empreses que encarreguen feina als reclusos.

L'any passat, unes 1.200 persones en semilibertat van obtenir un contracte amb empreses a l'exterior, a través del CIRE. El director del centre avança que volen proposar al govern que promogui una modificació legislativa al Parlament perquè

La xifra

3,6

euros l'hora de mitjana cobren els interns en els tallers productius. En el cas de peces més complexes, cobren més.

el CIRE pugui ajudar a trobar feina aquelles persones que ja han obtingut la llibertat definitiva, vincle que ara s'ha de tallar. També es vol una modificació de la llei al Congrés dels Diputats perquè el CIRE, que té uns 300 treballadors, pugui contractar persones que han finalitzat la condemna. Els tallers, a més, permeten fer les pràctiques que exigeixen els certificats. El CIRE també fa formació als centres de justícia juvenil.

Pel que fa als tallers, la presó de Brians 2, a Sant Esteve Sesrovires, té tallers de confecció (bates de l'ICO i llençols d'hospitals), de bugaderia (Masia

Canvis normatius

Els advocats clamen per la humanització dels centres penitenciaris

L'advocacia espanyola va reflexionar al voltant de la llei orgànica general penitenciària, amb motiu dels 40 anys de vigència, en unes jornades al Col·legi d'Advocats de Barcelona, en què es va concloure que “en alguns aspectes està obsoleta”, però que cal “refermar-se en els principis inspiradors de la llei, com la humanització del sistema, la resocialització dels penats i la

finalitat reparadora”. La presidenta de la subcomissió de Dret Penitenciari del consell i degana del Col·legi d'Advocats de Pamplona, Blanca Ramos, va detallar canvis prioritaris. Deia, per exemple, que “no s'ha de demorar més l'aprovació de la instrucció, ja elaborada, que regula l'ingrés directe en un centre obert per complir en tercer grau penes de fins a cinc anys de presó”. I, “atès l'alarmant nombre de persones que moren als penals”, va advocar per “garantir-hi el dret a la salut i potenciar la sensibilització dels metges”.